

Umfatandi dagføring av vinnulóggávu

Øll vinnufelagslóggávan og hugverksrætturin skulu endavendast og fáast at samsvara við lógir og reglur í hinum evropeisku londunum.

Ingolf S. Olsen

Í Vinnumálaráðnum verður stórir partur av lögfrøðiligu orkuni í lýtuni brúkt til at fyrireika umfatandi dagføringar av føroysku vinnufelagslóggávuni og hugverksrættinum, sum er danskt málsøki, men har fleiri dagføringar og broytingar, ið eru gjørdar í Danmark, ikki eru settar í gildi í Føroyum.

Tá danskar lógir ella lógarbroytingar skulu setast í gildi í Føroyum, skal tað gerast við sonevndum ríkislógartilmæli, har heitt verður á dansku ríkismyndugleikarnar at seta viðkomandi lógir og broytingar í gildi í Føroyum.

Dansk lóggáva

Men hóast vinnufelagslóggávan er yvirtikin, verður eisini hon dagførd við støði í dagfórdu dansku vinnufelagslóggávuni.

– Politikkurin hjá hesum og undafarna landsstýri hevur verið, at okkara vinnulóggáva skal vera á hædd við og samsvara tilsvarendi lóggávu í grannalondunum – í ES-londunum og EBS-londunum – og tað merkir fyri okkara viðkomandi dansk lóggáva. Tí snýr tað seg eisini í stóran mun um at umseta danska lóggávu til føroyskt, sigur Sørin Pram Sørensen, leiðandi lögfrøðingur í Vinnumálaráðnum.

EBS-londini eru lond, sum ikki eru limir í ES, men sum á týðandi økjum hava felags búskaparpolitikk við ES.

Tó at talan í stóran mun er um at seta í verk danska lóggávu í Føroyum, so vissar Johan Dahl, vinnumálaráðharri, um, at tillagingar um neyðugt verða gjørdar, so lógirnar passa betur til føroyska samfelagið.

– Tað gjørdur vit til dømis eisini, tá vit bólkaðu vinnufel-

lógini og skuldu gera av, nær eitt felag var í bólki A, B, C ella D. Bólkingin er lagað til føroysk viðurskipti, hvat til dømis umsetningi og grannskoðan viðvíkur, sigur Johan Dahl.

Ivasamur

Hann er eisini ivasamur, hvørt tað er rætt at innføra íverksetarafeløgini, sum eru í dansku lógini, og har krøvini til partapening eru ógvusliga linkað í mun til vanlig partafeløg og smápartafeløg. Ein atfinning her kann vera, at tað virkar búskaparpolitiskt skeivt at stimbra undir økt virksemi í uppgangstíðum, sum vit hava nú, har tað frammanundan er trot á arbeidsmegi.

– Vit hava í lýtuni eitt samskipti við Vinnuframa-grunnin, har hugt verður eftir, hvussu vit kunnu gera okkara íverksetaraskipan í heimsklassa, og tað verður

eisini kannað, hvussu aðrar tjóðir hava gjørt, sum eru í front viðvíkjandi íverksetan, til dømis okkara grannar og USA.

– Komandi broytingarnar og dagføringarnar eru ikki endaliga vígjørðar politiskt enn, just tí eg eisini vil hava kannað og lýst viðurskiptini við íverksetan og tí partinum av lóggávuni við linkaðum krøvum til partapening og annað, sum danir og aðrir hava sett í verk. Vit skulu hava lýst fyrimunir og vansar við hesum, og eg eri sjálvur ikki enn sannførdur um, hvørt tað er rætt at gera júst hasa broytingina. Kanska skulu vit heldur hyggja at skipanini við íverksetan sum heild og gera hana so góða sum til ber viðvíkjandi ráðgeving, stuðli, figging o.s.fr. Her vænti eg at fáa eitt uppskot frá Vinnuframa í næstu framtíð, sigur Johan Dahl.

Johan Dahl vil hava, at føroyska vinnulóggávan samsvarar lóggávuni í londunum rundan um okkum, men hann er ivasamur, hvørt tað er rætt at innføra íverksetarafeløg við linkaðum krøvum til millum annað partapening í Føroyum júst nú.

Í Vinnumálaráðnum verður arbeitt við hesum umfatandi dagføringum:

Í lógarverkinum um hugverksrætt, ið undantikið lógina um upphavsrætt enn er danskt málsøki: Dansk patentlógini, lógini um vörumerki, lógini um sniðgeving, lógini um brúksmodell.

Í vinnufelagslóggávuni: Lógini um góðkendar grannskoðarar og grannskoðanarvirki, so tað millum annað fram eftir bert verður eitt slag av góðkendum grannskoðarum.

Ársroknskaparlógini, so hon verður í samsvar við tær broytingar, ið gjørdar eru í tilsvarendi dansku lógini síðani 2008.

Partafelagslógini, millum annað við nýggjum ásetingum um íverksetarafyrirtekur.

Lógini um vinnurekandi fyrirtekur, millum annað soleiðis, at tað fram eftir ikki fer at bera til at stovna fyrirtekur við avmarkaðari ábyrgd eftir hesi lógini.

Lógini um vinnurekandi grunnar, millum annað soleiðis, at gjøgnumskygnið í virkseminum hjá vinnurekandi grunnum verður størri, og størri krøv verða sett til leiðsluna.

Lógini um bókhaldsskyldu, sum ikki er dagførd síðani 1978.

Grundarlag fyri øktum virksemi

Vinnufelagslóggávan verður alla tíðina dagførd í ES, og patentlóggávan er ikki dagførd her heima í longri tíð. Tí fegnast Marita Rasmussen, stjóri í Føroya Arbeidsgevarafelag, um umfatandi dagføringina, sum nú verður fyrireikað í Vinnumálaráðnum. Hon hevur ikki enn gjørt sær avgjörðar meiningar um innihaldið, men sær spennandi møguleikar í nýggju lógini um brúksmodell.

Ingolf S. Olsen

Fyri vinnuna sum heild er ein dagføring av vinnufelagslóggávuni og atknýttari lóggávu neyðug, fyri at hon alla tíðina skal vera í samsvar við tilsvarendi lóggávuna úti í Evropa, har hon stóðugt verður dagførd. Tí fegnast Marita Rasmussen, stjóri í Føroya Arbeidsgevarafelag, um stóra dagføringararbeiðið, sum er sett í gongd í Vinnumálaráðnum.

– Vit ynskja okkum eitt vinnulógarverk á sama stigi og eftir sama leisti sum í restini av Evropa. Tað hevur stóran týðning, bæði tá føroyskar fyrirtekur skulu

bjóða seg fram uttanfyri Føroyar, og tá útlenskar fyrirtekur koma henda vegin, sigur Marita Rasmussen, stjóri í Føroya Arbeidsgevarafelag.

Serliga tá tað snýr seg um immateriella rættin, hugverksrættin, ið umfatir produktverju – tað eru lógirnar um patent, vörumerki, sniðgeving og lógini um brúksmodell – eru stór hol í føroyska lógar – og regluverkinum.

Um allar dagføringarnar í vinnufelagslóggávuni og í lóggávuni um hugverksrættin, sum eru framdar í Danmark seinastu árin, nú eisini verða framdar í Føroyum, verða í øllum før-

um tvær nýskapanir, ið kunnu fáa stóran týðning fyri føroysk vinnu, serliga íverksetaravirksemið.

Vinnupotensjali

Tann eina er lógini um brúksmodell, ið gevur eitt slag av patentíð uppá smáuppskriftir, software og konseptir, ið tað annaðhvørt er ómøguligt ella ov tvørligt at taka vanligt patent uppá sum er.

– Hesin nýggi møguleikur er spennandi, tí føroyska vinnan hevur ment mannagongdir og software, serliga innan matvøruvinnuna, ið ikki eru vard. Við lógini um brúksmodell

verður so ein skjótur og einfaldur máti at fáa hesar loysnirnar vardar. Eg síggi eisini eitt potensjali í hesum fyri øktum og kanska eisini nýggjum virksemi innan eitt nú menning av software. Tá produktið er óvart, gevur tað bara meining at brúka tað í egnum virksemi, men tá tað er patenterað ella vart á annan hátt, ber til at menna loysnir við sølu fyri eyga, sigur Marita Rasmussen.

Hin nýskapanin er íverksetarafeløgini, sum dagføringin av dansku partafelagslógini gav rúm fyri á nýggjárinum. Við einum symbolskum partapeningi kunnu íverksetarar stovna

– Vit ynskja okkum eitt vinnulógarverk á sama stigi og eftir sama leisti sum í restini av Evropa, sigur Marita Rasmussen, stjóri í Føroya Arbeidsgevarafelag. Hon heldur potensjali vera fyri øktum virksemi í nýggju lógini um brúksmodell.

sovorðin feløg.

Marita Rasmussen heldur eisini, at føroyskum íverksetarum tørvar betri umstøður, men hon hevur ikki gjørt sær nakra avgjörda meining um, hvørt íverksetarafeløgini eru besta loysnin.

– Hatta er nakað, ið verður gjørt í einstøkum londum fyri at seta gongd á íverksetaravirksemið, so tað ber til at hyggja at royndum har. Vit fara at viðgera hetta nærri, tá lóggávan kemur til hoyringar seinni í ár. Men tað er greitt,

at tað helst er størri váði at gera handil við eitt felag, ið lítlan og ongan eginpening hevur aftanfyri seg. Tað hevur heldur onki at standa ímóti við, um tað gongur illa í hond, og líka mikið, um eitt felag kann stovnst uttan partapening, so hevur tað tørv á rakstrarkapitali, um nakað virksemi skal verða. Hinvegin so hevur tað stóran týðning at skapa góðar karmar fyri íverksetarar, tí dagsins íverkseti er framtíðar fyrirtøkan, staðfestir hon.